

DANICA.

Katolišk cerkven list.

List 20.

V četrtek 18. veliciga travna 1854.

Tečaj VII.

Prečastitimu gospodu

KAROLU ZORNU,

mestnemu fajmoštru, stolnemu dekanu, ritezu
Franc-Josefotiga reda, v znamenje nar večiga
spoštovanja o veselim obhajanju petdesete oblet-
nice nore matke, 14. veliciga travna 1854.

Nebesa se odpró. Čuj, harpe zadonijo
Ko groma glas, ko slavca pesem mila;
Krog trona Božjiga se brez stevila
Svetnikov trume in angelov verstijo.

Na zemljo oči obrnjene deržijo.
Od kodar se prijeten duh kadila
Dviguje gor od svet'ga opravila,
Ki ga nebesa gledati želijo.

Ta duh prijetni je daritev sveta.
Ki jo daruješ Ti dans na altarji
V življenja svojiga večerni zarji.

Milostljivo je od Boga sprejeta.
In kamor zdaj ta duh prijetni vstaja,
Tje pojdes vživat Ti sladkosti raja!
Ljubljanski gimnazialni učenci.

Pismo gospod Jožefa Lapa, misto- narja v Hartumu (10. svečana 1854).

Se sim dolžan ostal, popotvanje od Koroske
skoz pušavo in dalje do Hartuma naznaniti. Ali
začelo mi je časa zmanjkovati, zakaj odločen sim
za Belo reko, in že je odhod pred durmi, ako se
kaj ne spremeni: zato od tega popotvanja bolj ob
kratkih tole povem.

7. listopada smo do Koroske prijadriili. Tukaj
je bilo spet vse iz bark na suho preneseno, ker
zapustiti nam je bilo in sicer za dalj časa, ne le
samo bark, ampak tudi reko Nil, s katerim smo se
že tako sprijaznili. Postavili smo, kakor v Selalu
pri Asuanu, šotore pod palmove drevesa in pod
njimi celih 25 dni prebivali — kakor Izraelci v
pušavi. Desiravno smo pod milim nebam prebivali,
nas zeblo vendar ni; samo prvo noč je bil precej
hladen, skoraj merzel veter. Drugači smo pa opoldne
v senci po 27—30, na solncu clo po 45° R. gor-
kote imeli. Od tukaj dalje, kakor je že znano, se
gré skoz pušavo na kamelah, ktera pot navadno
14 dni terpi; tode tista huda pušava, kjer vode
ni, je le 8 dni dolga. Za to popotvanje na kame-
lah je treba v Koroski marsiktero reč preložiti,
tudi nekatere kište preurediti, de so za kamele bolj
pripravne, in ker se od centa plačuje, mora vsaka
reč zvagana biti, kar, če je veliko blaga, kakor
pri nas, tudi precej časa potrebuje. Zraven tega
je treba se z marsiktero rečo za popotvanje skoz
pušavo preskerbeti. Kakšnih 10 ali 12 dni bi bili

na vsako vižo že potrebovali: de smo pa celih 25
dni mogli tam ostati, je vzrok ta, ker nismo mogli
kamel dobiti, ali saj zadosti ne; in na vse zadnje,
ko smo že odrinili, je moglo še veliko blaga, in 3
možje, v Koroski ostati, zakaj potrebovali smo
vsili skupej okoli 400 kamel. Tri dni pred odhodom
iz Koroske sta še dva laška duhovna iz Verone
za nami prišla in se misionu pridružila, ktera sta
nam nekaj časnikov prinesla, med njimi tudi 3 liste
Zgodnje Danice; v enim smo brali pismo gospod
Jerana iz Aleksandrije.

2. grudna smo se iz Koroske v pušavo po-
dali. Perpeljejo nam kamele, in slehern si je eno
zbral, ktero je hotel. Nanjo je vse naložil, česar
je pri sebi potreboval, namreč: veliko usnjato bi-
sago, v ktero je perilo, in kar je hotel, djal; po-
tem storijo, volnato plahto in blazino za posteljo,
pušo, usnjato posodo za vodo, in kar še hoče kdo
pri sebi imeti. Na vsako stran, zlasti če je kamela
bolj močna, obesijo še 1 meh vode in 1 meh dure,
kamelam za kermo, in na verh postelje se usede
jezdice. Tako obložena kamela, ktera, dokler se
nanjo naklada, na tleh leži, z vso to robo in z
jezdicam vred vstane, in človeka, kteri je malo po-
prej še na tleh stal, na enkrat okoli 10 čevljev
visoko povzdigne. To smo se gledali in drugi dru-
gimu smejali, ki smo nanaglama tako visoko zra-
stli, posebno če je kdo na tleh pri kameli stal in z
jezdicam govoril, ker je mogel tako glavo nazaj
kerviti, de bi si bil kmalo vrat ulomil, drugači bi
uniga na kameli ne bil vidil. Mislil sim si, ko sim
vidil druge na kamelah jezdit, de mora grozno ne-
rodno biti in de se zlo upeha; ali ko sim sam to
ježo poskusil, sim se prepričal, de ni nič težav-
niga. Če si človek sedež prav dobro zna narediti,
in skušnja ga že zuči, moram reči, de je prav
prijetna ježa, in desiravno je že kakih 6 ali 7 ur
neprenehama jezdit, si nič kaj ne želi, s kamele
stopiti. Pač lepa versta nas je bilo, desiravno blago
ni šlo, ampak samo naše skrinje, šotori, mize,
stoli, kuhinjske posode in priprave, in kar je ravno
potrebno bilo. Kakšna versta bi se le bila, ko bi
bilo vse ob enim šlo!

Po pušavi smo nekaj časa med zgol gorami
šli; tode vse skalovje je črnkasto, strasno od
solncea ožgano; kamen, ako ga pobereš in tje ver-
žeš, tako zazvoni, kakor prav močno sežgani ce-
gel. Vsaki dan smo do 11 ali pol 12 jezdarili,
potlej s kamel stopili, vse z njih zložili, de so
tudi one nekoliko počile, šotore postavili, kuhali,
jedli, in okoli 2 ali proti 3 spet se dalje podali,
in šli do terde noči do 8, 9 enkrat clo do pol dva-
najstih, 9 ur neprenehama dalje, kakor imajo na-

mreč v pušavi svoje postaje. Takrat sim pač komaj že čakal, da bi se skoraj ustavili. Ko smo se bili ustavili, smo spet nekaj jedli in po posteljah, ki smo jih tje po pesku naredili, popadali in zaspi. Ko se je dan zaznal, je bilo treba spet vstati, sleherni je malo črniga kofeta posrebal, in — hajdi na kamele! Tako je šlo dan na dan zmeraj dalje. Kamele pa le enkrat na dan, namreč zvečer, kermijo, in še takrat ta uboga žival le ene pešice dure dobi (dura je žito, ki ga sploh tukaj imajo, in je podobno našemu sirku, ki med tursico raste). Napajajo jih med 8 dnevi le enkrat, namreč pri rupi, ki je sredi prve hude pušave. Ta žival je zares prav za pušavo od Boga stvarjena; ne je skoraj nič, brez pijače po več dni prestane, in je pri vsem tem tako močna, in v nar. veči vročini po 12 ali 16 ur deleč prehodi. Tretji dan smo iz med gorā prišli na planjavo, in potlej so se majhni hribei od deleč verstili z nezmerjenimi ravninami, bilo je včas kakor morje iz samiga peska. Kar je na teh ravninah posebno čudniga, so mnoge jezera, ki so se pred nami vidile, ki pa niso jezera, ampak se le tako vidi. Sam ne vem, kako se vse to naredi; menim pa, da soparica, ki z razbeljeniga peska puhti, nar. več k temu pripomore. Vidijo se v teh jezerih hribi, drevesa, kamele, ljudje, in vse tako naturno, da se pač ni nad tistim Anglikancem čuditi, ki je vodo iz meha izlil in proti jezeru se podal, da bi si bil vodē vnovič napolnil; ali revež je hodil in hodil celi dan in morebiti še dalj časa, pa — vode ni bilo, zakaj kakor je bližej prišel ali od druge strani na tisti kraj gledal, je voda zginila, in mogel je žeje v pušavi poginiti. Četrti dan okoli dveh popoldne smo prišli do rupe; tode voda je bila kakor gnojnica, za kamele je dobra, za ljudi pa ne. Treba je toraj v Koroski za 8 dni dobro z vodo se previditi, čez 8 dni se spet pride k Nilu, in potem prek Nila dalje, kjer ni treba več vode tako varovati, kakor poprejšnjih 8 dni. Desiravno je podnevu vroče, so noci v pušavi vendar dosti hladne, včas prav merzle. Tisto noč pred praznikami čistiga spočetja Marije Device smo zares prav zmerzovali; zjutraj gorkomer ni popolnoma 7° R. kazal.

16. grudna popoldan smo prišli v Berber, kjer smo kamelam slovo dali in se spet na barke podali. Lepa misionska barka „Stella matutina“, ki je iz Hartuma prišla, nas je že tam čakala in potem v Hartum peljala. Božične praznike smo mogli na lepi barki praznovati; tode, ker je v nji kapelica, smo tudi o polnoči, kar se je dalo, lepo svojo pobožnost imeli. Gospod provikar so imeli peto sv. mašo, mi pevci smo pa s fisharmoniko naredili latinsko mašo, da se je gotovo deleč moglo petje razlegati. Povedati moram še, da se je sveti večer nekaj prav posebniga prigodilo, — imeli smo namreč sneg. Tode zaslišite, kakšen sneg! Ko smo zvečer že per tami večerjali, so jele bele mušice precej več kakor komarji, sicer pa komarjem podobne, okoli luči nad mizo in po mizi ferfrati. Bilo jih je zmeraj več in več, tako da se jim nismo mogli več ubraniti, in vse polno smo jih imeli po skledah in okrožnikih. Okoli luči jih je bil gost roj, da so luč ugasnile, in od — mize smo jo mogli pobegniti. Zunaj je ravno tako šumelo kakor da bi z gostim snegom medlo; letih mušic je tako na debelo z neba v vodo padalo, da je Nil popolnoma bel tek, in še zjutraj jih je bilo med barko in Nilovim bregom, kjer voda bolj zastaja, vse polno. Terpelo je to kako dobro četert ure.

29. grudna okoli poldneva smo, hvala Bogu! srečno in vsi zdravi v Hartum prišli. Kakšno dobro četert ure poprej, preden se mesto začne, na desni strani Bela, in na levi strani Plava reka skupaj pritečete, in toraj reka Nil svoje ime zgubi. Mi smo se na levo stran podali in peljali po Plavi reki (mesto Hartum namreč stoji ob Plavi reki). Ko smo se mestu približali, je cela druhal ljudi ob kraji vode stala, in nas noter do misionskiga verta, kjer je bila „Stella matutina“ pervezana, spremlja. Tukaj je med drugimi ljudmi bil tudi vertnar Hruška, kteriga smo zavoljo njegove evropejske obleke od deleč že spoznali. Kovač, kteri je tudi pri misionu bil, jo je s svojo robo na Belo reko pobegnil. Tako je bil bolehn Hruška zraven vojaške straže, ki je bila za ta čas najeta, edini čuvaj misionske hiše. Šli smo skoz vert v misionsko hišo, ali grozno dolgočasno je bilo, ko smo stanice najdlj prazne, in se je le reklo: Tukaj je gosp. Milharci — tukaj gosp. Kociančič prebival. — Precej drugi dan je bilo vsem drugim stanovanje odločeno, samo meni in gosp. Kohlu ne, zakaj odločena sva bila za Belo reko, in sva toraj na barki „Stella matutina“ prebivala. —

K sreči nisim pisma precej dalje poslal, tako da ob enim zamorem še naznaniti, da se je, kar mene zadene, toliko spremenilo, da namreč ne grem na Belo reko, ampak v Hartumu ostanem, toraj okoli eniga mesca bližej Evrope. Samo gosp. Kohl in rokodelc Baliz pojdeti dalje.

Pismo gosp. misionarja Jožefa Gostnerja iz Hartuma (23. svečana 1854).

Od kar sim poslednjič v Evropo pisal, se je tukaj veliko spremenilo; zakaj tačas sim zamogel reči, da je vse zdravo in veselo, zdaj moram pa povedati, da je vse bolno ali je bolno bilo.

Le en mizar in jaz nisva zdravil potrebovala, druga dva sta se zdravila in kmalo ozdravila; druge je pa merzlca strašno tresla.

Ta merzlca letas tukaj tako razsaja, da v Hartumu in v daljni okolici vse leži; v veliko hišah ni nobeniga zdraviga, ki bi drugim v pomoč bil, in tako ubogi ljudje brez pomoči ugasujejo.

Merzlca nima nič reda, in spremljajo jo griza, bolečine v trebuhu in persih. Kinina nič ne pomaga. V Hartumu in posebno ob Plavi reki ljudje nočno umirajo. Zmed nas je 9. svečana umrl 27 let stari mnogo spoštovani gospod misionar Anton Castagnara iz Verone, in 11. svečana Janez Petralli iz Svajcarskiga, zidar in ceglar, ki je za plačilo iz Aleksandrije z nami prišel bil.

V vsakim kotu in ilnati luknji je pri nas bolnik ječal; v pomoč sva bila le jaz in večidel tudi gosp. Haller, ki je pa dostikrat sam več terpel, kakor bolnik, ki naj bi mu stregel; ta je hotel to, uni uno; veliko reči nismo imeli, in večidel je bilo še vse po skrinjah raztreseno, in jaz, novinec, marsikaj nisim mogel najti; tudi več naših zamurčikov je bolnih, vedno so hotli od mene kaj imeti, zdaj to zdaj uno, vsi govore arabsko, in še to slabo (namreč berberinsko) — dostikrat jih nisim nič razumel, in če sim poslednjič mislil, da sim razumel, sim mogel že spet gledati, da so me drugi razumeli. Kratko reči, dostikrat nisim vedil, ali imam še glavo ali sim jo pa per kakšnim bolniku pustil.

16. svečana so nas prečastili gospod provikar Knoblehar, gosp. misionar Kohl in še precej zdrav mizar zapustili in po Beli reki se podali;

tudi gospod provikar so bili nekoliko časa bolni, zdaj jim je pa, Bog bodi zahvaljen! nekaj odleglo; sploh je viditi, da se je našim bolnikom ene dni sem nekoliko zboljšalo, razun gosp. Daningerja, za kteriga se pa hudo bojim.

Poskerbel sim, da se je naša roba v luknje (zakaj prebivališa ali hiše se nimamo) spravila in na povzdignjene kamne djala, da nam mravlje vsiga ne pokončajo, ki so prava stiska v tih krajih. Najel sim zato delavcov iz Hartuma, ki so pa neizrečeno leni, da bi mogel skoraj jeze zboleti, in tako sim se raji sam dela poprijel, sim vlačil kiše, kamnje, itd. v pekoči solnčni vročini, od temena do podplatov ves v potu in prahu. Toliko ob kratkim, ker bo pismo še dans dalje šlo.

Kratek pregled človekoljubnih naprav v blagor ubozih in terpečih v Gorici od naj starejših časov do današnjega dne.

(Konec.)

Na zadnje moramo še omeniti naprave gluho-nemov in pa zapuštenih otrok.

e. Vstanovavec naprave gluho-nemov v Gorici je ranjki Goriški korar in školast Val. Stanič. Začela se je ta naprava 10. listop. 1840 z dvema ali s tremi gluho-nemi; sadaj pa dobiva v njej popolno odhranjenje 33 fantov in 22 deklic. Vodja naprave je čast. gosp. Janez Budau, duhoven; učitelja sta dva mlada duhovna, Janez Šober in Karol Mozetič; pri učenju pomagata dva neduhovna gospoda; namreč Anton Toman in Anton Pagon.

Tudi ta naprava ni imela od začetka čisto nobenih dohodkov, sadaj pa ima že svojo lastno hišo, ki je bila nekaj grofov Turn, ki pa še ni popolnoma doplačana, nade pa je, da se letos (1854) splača z veliko loterijo, ki je v ta namen bila napravljena. — V to napravo se sprejemajo gluho-nemi iz cele primorske dežele. — Njeni dohodki so 500 gold. obresti od naloženih istin ali kapitalov; 1010 gold. iz občne denarnice ubogih in bratovštin; 500 gld. dobiva na leto od mestne gosposke iz Tersta; in 150 gold. daja na leto Goriška mestna gosposka.

f. Naj novejši naprava, ki jo v Gorici imamo, je naprava za zapuščene in zanemarjene otroke. Namen te naprave je, skrbeti za moške sirote in za zanemarjene otroke, to je za take, za ktere starši ali ne morejo, ali pa nočejo skrbeti. Pervi je to misel sprožil gospod Janez Vogrič, vodja ces. kralj. normalnih šol tu v Gorici; in precej, ko se je po mestu ta njegov nasvet zvedil, je bilo koj 600 gold. letnih dohodkov vkupej; zakaj naš sadajni knez in viši škof so koj se zavezali 100 gold. vsako leto v ta namen dajati; sadajni kresijski predsednik 50 gld.; narodna straža je v ta namen podarila ves ostanek svoje denarnice, to je 1400 gld. in rajnka gospa Amalia de Ritter je zapustila 500 gold. itd.

Mestno svetovavstvo je toraj to stvar resno pretreslo, postavte te nove osnove določilo, in ko so bile na višjim mestu poterjene, je bila ta naprava slovesno odprta dne 21. vel. serpana 1853.

Vikši nadziranje čez to napravo ima zgoraj omenjeni odbor, ki ima za mestne uboge skrbeti; vodstvo naprave pa je izročena duhovnu Antonu Sesiču, in pa mestnim svetovavcem, gospodam Hektorju de Ritter, Francisku Marcinu-tu, in Francisku Fabriotti-tu. — Razun teh ima ta naprava še eniga varha ali moža, ki neposredno skrbi za uboge otroke. Otroci se uče čez dan ro-

kodelov pri mojstrih po mestu, zvečer pa dohajajo vsi domu, kjer se uče kristianskiga nauka, brati, pisati, številiti in risati. — Do sadaj je v tej napravi 22 otrok brez vsega plačila, in dva, ki nekaj maliga na mesec plačujeta. — Dohodki te naprave so: 700 gold., ki so se dobili z dvakratno tombulo; 400 iz mestne denarnice; 600 gold. rednih in zagotovljenih dohodkov; in pa 150 gold. obresti od naloženih istin. S.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Preteklo nedeljo so prečastiti gospod Karol Zorn, mestni fajmošter in stolni dekan, petdeseto obletnico nove maše prav slovesno obhajali. Tej redki slovesnosti posebno primerno pridigo so imeli visokočastiti gospod dr. Jan. Kr. Pogačar, korar in vodnik Alojzjeviša. Pri sveti maši so jim stregli visokočastiti gospodje korarji, gosp. kaplani Senklavške cerkve in bogoslovci. Pričujoči so bili sami milostivi knez in škof, veliko duhovnov, viši c. kr. oblastniji, vojaški častniki in velika množica drugih ljudi. Popoldne ob dveh je bilo pri milostivim knezu in škofu veliko obedovanje, h katerimu je bilo okoli 50 gostov iz raznih stanov povabljenih.

Kolikor smo iz pisem zvedili, zamoremo povedati, da so prečastiti gospod škof Friderik Baraga iz Dunaja, kjer so bili od presvittliga cesarja k slovesni poroki osebno povabljeni, 27. maj, travna šli in 30. Mni-hovo dosegli, 3. velicega travna pa v Pariz se podali. Kakor po Krajskim, tako tudi v drugih deželah slavniga škofa, našiga rojaka, z veliko častjo sprejemajo. V spomin so nam zapustili svojo podobo, in nadjati so je, da si jo bodo vsi omislili, ki za Božjo čast tolikanj unetiga škofa v resnici spoštujejo, tolikanj bolj, ker bo dobiček misionu v prid obrnjen.

„Šolski Prijatelj“ je naznanil, da je Celovski odbor društva sv. Mohorja v napravo matic, to je, terdne zaloge za vedne čase, sklenil bukve, kterih društveniki ne bojo zastonj prejemali, izdajati in vse, kar se bo za-nje dobilo, za matico obrniti. Nar-pervo se bojo izdajale v posameznih zvezkih slovenske izvirne ali poslovenjene pridige pod naslovom: Zbirka cerkvenih govorov, ki so jih ob nedeljah, praznikih in drugih priložnostih razni slovenski pridigarji izustili. Vsak zvezek bo obsegel na 10—12 polah različne pridige raznih duhovskih pastirjev. Če ravno ne bojo po nedeljah in praznikih zverstene, se bo vender sploh gledalo, da bojo v 3—4 zvezkih za vse nedelje in praznike cerkveniga leta zapopadene. Vsi častiti duhovni so toraj prišerčno poprošeni, da bi odsihmal zméraj posamezne pridige, ki bi utegnile za natis biti, društvenimu odboru v Celovec pošiljati blagovolili. Pervi zvezek bo koj v natis prišel, kakor hitro društvo toliko pridig prejme, kolikor jih je za vsak zvezek potreba.

Iz Loške doline na Štajarskim. — 2. dan mesca aprila t. l. to je na tisto nedeljo, je bilo pri farni cerkvi sv. Duha v Ločah pri Konjicah na Štajarskim veliko veselje, ker so častitljivi O. Kalist Omejc, gvardian Franciskanskiga samostana v Ljubljani, v ti farni cerkvi nov križev pot blagoslovili. Od vsih okolic domače, kakor tudi ptujih far so ljudje skupej hiteli, vidit to sveto cerkveno opravilo. Po dokončanim blagoslovljenju sv. križeviga pota so častiti pater v primerni pridigi veselje do pobožnosti ino skerbniiga obiskanja sv. križeviga pota, ki bodi vernim vedni spomin tajistiga pota, ki je po njim naš odrešenik Jezus Kristus, s težkim križem obložen, iz Jeruzalema na mervtvaško goro v naše zveličanje hodil, v srcih vsih pričujočih prav mično vneli, ter zraven tudi farmano

Loške farne cerkve sv. Duha pohvalili, de so v teh slabih letih s pomočjo svojiga dušniga pastirja, gosp. fajmoštra Andreja Pirca, farno cerkev tako lepo ozaljšali. Hvala njim, in nebeški blagoslov naj jih obdaruje!

Iz Drežence na Tominskim 3. vel. travna. Pervi dan maliga travna ob eni po polnoči se srednji zvon iz zvonika v plat oglasi in me iz terdiga spanja zbudi. Skočim iz postelje, grem k oknu, odprem, pogledam in vidim vse hribe razsvitljene, kakor od solncea, ki per jasnim nebu izhaja, se ozrem proti severju, ter vidim čudno svitlobo! Kaj je bilo? V vasi, pol ure od imenovanja duhovnije oddaljeni z imenom Ravna, gori! Se urno oblečem ter hitim z drugimi vred na kraj nesreče na pomoč. Tode ko do pol pota perpihamo, so bile že petere gosto vkup stoječe hiše z drugim pohištva vred v enim plamenu: mislil sim si: oh koliko požarjenih človeških trupel bom mogel tam viditi! Pa hvala večnemu Bogu! vsi so se z obilno živinico vred oteli; le gospodarju, v kteriga hiši je goreti začelo, je 20 koz zgorelo. On pa zbudivši se, ker je že ogenj v izbo, v kateri je s svojo ženo in štirimi otročiči spal, peršvigal, iz postelje skoči, plane v kuhinjo med plame, odpre vrata, se močno opeče, pod hišo teče, otročiče ženi iz rok skozi okno popade in poslednjič se ženo z detetam na persih otme. Kje je pa peti otročič? kje je naš Matiček, poprašujejo se. In glej! v sami srajčici osem let stari deček, ki je pred hišo v listji spal, k svojim prestrašenim staršem prijoka. Na vprašanje starišev: kdo te je pa zbudil? nedolžni fantič odgovori: Pregorko mi je bilo, sim se obrnil, pogledal, vidil, de je okoli mene gorelo, skočim na noge in tukaj le sim!

Kdo se bo prederznil tajiti, de ga ni angel varh, nedolžnih otročičev nar zvestejši prijatelj, obvarval? V eni uri so bile petere hiše per toliki suhoti vpepeljene. Zjutrej z dnevam že od vsih drugih, pod to duhovnijo spadajočih vasi ljudje zopet vkup vrejo nesrečnim pomagat. Eni jim vzamejo živino na rejo, drugi grejo sekat les, drugi trebijo pogorise, drugi ponujajo slamo za strešje, in tako je do današnjiga dne od pomagavcov vse gomazelo, de se vsim dela dati niso mogli. In tako so jim večidel z združeno močjo brez plačila in hrane pomagali (nosili so si namreč v culicah svojo južino in malico k delu.) Zdaj imajo ze ljudje in živina svoje zavetje. Ali ni pri takim obnašanju očividno poresničeno, de keršanska ljubezen v sercih kristjanov še tli, ki se v sili nar lepši razodeva? Podkernski.

Iz Gorice 6. maja. S.— V poslednji boleznj višiga škofa so Goričani veliko sočutje z njim razodevali. En celi teden pred njegovo smertjo je bila pot memo škofoviga poslopja vsem vozovam zaperta, zato de je visoki bolnik v miru bil, in odperla se je še le 2. maja tek., ko se je bilo po mestu razglasilo, de je tisto noč svojo dušo Bogu izročil. Mertvo truplo njegovo je bilo po cerkvenih predpisih napravljeno in na dvorani njegoviga poslopja izpostavljeno do dne pogreba, in njegova smert koj pismeno se oznanila vsim duhovnikom cele škofije s pristavkami: a) de naj se pri vsaki cerkvi tri dni zaporedama trikrat na dan, zjutrej, opoldne in zvečer z voimi zvonovi zvoni, de bodo verni za dušo svojiga rajneiga škofa molili; b) de naj duhovniki v naj večim mogočim številu v talarju, z roketam, z birretam in z vošeno svečo peti dan mesca, to je, v petik zjutrej k pogrebu pridejo; c) de naj se v vsaki cerkvi en dan odloci za bilje in černo mašo za dušo rajneiga višjiga pastirja. Vsi duhovni v mestu, kakor tudi vsi redovniki so bili povabljeni, vse dni, do pogreba, po dva in dva v dvorano škofoviga poslopja, de so pri merliči večernice, zornice in hvalnice za mertviga

molili; začenjale so se vsaki dan te molitve ob 6 zjutraj in so terpele do 10 zvečer. Zraven dvorane v bližnji stanici je bil altar napravljen, kjer so se vpricho merliča tri dni zaporedama za rajnkiga višiga škofa celo jutro svete maše brale.

Peti dan tekočiga mesca pa, ali v petik, so najpred častiti očetje franciškani vpricho merliča slovesno peli bilje po mertvim in potem, ob devetih, se je v veliko cerkev prenesel spremljen od neštevilne množico ljudi obojiga spola, vsake starosti in vsih stanov. Najpred so šli ubogi iz tukajšne siromašnice; za njimi odgojenci naprave za zapušene otroke; po tem gluhonemi; spodnje ljudske, trivialne, in normalne šole; nižji in višji gimnazi; bratovšini neomadežvaniga serca Marije in presvetiga serca Jezusoviga s svojima banderama; društvo „il pio sovevno“; vsi tukajšni redovniki, kakor: u-miljeni bratje, franciškani in kapucinarji; bogoslovci in čez dve sto duhovnikov, vsi v črnim talarji, z birretam, roketam, in prižgano vošeno svečo; za njimi bogoslovski profesorji, černo oblečeni v talarjih, s tabarinam, trivoglatim klobukam in prižgano svečo; za njima so šli vsi tisti, ki služijo v nadškofovski pisarnici; po tem služabniki rajneiga; pevci metropolitanske cerkve z godbo; stolni vikarji in vsi korarji, na to pontifikant, namreč Teržaški škof, prečastiti gospod Jernej Legat, ki so bili k temu posebno povabljeni; na to so nosili trugo odperto duhovniki v talarjih in roketih, in štirje izmed njih so deržali štiri ogle sukna iz trugo visečiga. Koj za trugo so šli vsi vradniki kresijski, mestno svetovavstvo in poglavarstvo, in vsi drugi c. kr. tukajšni vradi politiški, mestnjanski in vojaški, in pa plemenistvo mesta; in na zadnje so sledele šole za ženske itd. — Mestnjani so zraven tega še posebno pokazati hotli, kako serčno so rajneiga spoštovali in ljubili, ker so čez pet sto vošeni prižgani doplirjev nosili, in z njimi rajneiga do groba spremljali.

Ko je cela ta dolga procesija do velike cerkve prišla, so se navadne molitve s sveto mašo vred po rajnkim opravile, in gospod dohtar Janez Jakob Della Bona, profesor duhovskega pastirstva tu v Gorici, je imel tej žalostni slovesnosti primerno pridigo v talianskim jeziku. Od tam je šla potlej procesija v ravno tem redu do pokopališa iz mesta, kjer so v tamošnji kapeli truplo ljubljeniga nadškofa v zato namenjeno rako djali.

Vse je šlo v naj lepšim redu, in ginljivo je bilo res viditi, kako so si vsi pričujoči prizadevali pri tej priložnosti na znanje dajati veliko spoštovanje, ki so ga do rajnkiga imeli. Še clo iz Tersta in iz mnogih drugih krajev jih je bilo mnogo ne samo med radovednimi gledavci, ampak tudi pri pogrebšini, in ser med njimi prav visoko postavljeni gospodje. Slovesnost dneva je povikševalo še to, de smo ves ta čas lepo, prijetno vreme imeli.

Vsim prijattam in znancam.

V zaupanju v Jezusa, ki je rekel apostelnam: *Pojdite in učite vse narode . . . se podam v daljno Ameriko tam dolžnosti duhorskiga stanu opravljat, če bo Božja volja. Serčno sim šetel pred odhodom od vsih svojih ljubih prijattov saj s pismam se posloriti, pa zarolj prekratka časa mi tega ni bilo mogoče. Zato se s tem vsim prijattam, duhornam naše škofije in tudi tem iz Lavanlinske in Teržaške škofije, ki so nekda moji sošolci bili, perporočim za pobošne priprošnje.*

Tudi od svojih rojakov v rojstnim kraju, od farmanor na Trebelnim in od drugih znancor se s tem poslorim, kakor tudi se enkrat od ljubih Dobročanor.

Lorenc Lartšar.